

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «МИКОЛАЇВСЬКА ФІЛІЯ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ»**

ПРОГРАМА

**вступних фахових випробувань для абітурієнтів,
які вступають на II курс
за спеціальністю 024 «Хореографія»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри хореографії
протокол № 7 від «11» січня 2021р.
_____ зав. кафедри Мерлянова О.А.

Миколаїв 2021

Пояснювальна записка

На II курс спеціальності 024 «Хореографія» приймаються особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, фахового молодшого бакалавра, молодшого бакалавра за іншою спеціальністю; особи, які здобули ступінь бакалавра, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, ступінь магістра.

На вступному випробуванні абітурієнт повинен виконати такі завдання:

- дати відповіді на питання, що передбачають перевірку теоретичних знань з професійно-орієнтованих дисциплін і практичних навичок відповідно до обсягу I курсу;
- виконати підготовлений заздалегідь танцювальний фрагмент або етюд на визначену абітурієнтом тему. Тривалість етюдів – 1.00 хв. -1.30 хв. Вибір музичного супроводу та хореографічного тексту (лексики) повністю залежить від абітурієнта.

В ході виконання завдань абітурієнт повинен виявити такі вміння і навички:

- продемонструвати теоретичні знання та практичні навички з фахових дисциплін, а саме:
  - мистецтво балетмейстера;
  - техніка виконання та методика викладання фахових дисциплін;
- продемонструвати певний рівень готовності кістково-м'язового апарату до занять хореографією;
- продемонструвати певний рівень володіння координацією;
- продемонструвати певний рівень втілення художньо-образного змісту виконуваного хореографічного твору.

ПРОГРАМА ВИПРОБУВАНЬ

Освітня програма «Народна хореографія»

Основні рухи танців центральних областей України.

Загальна характеристика регіону. Локальний і національний колорит в танцях центральних областей України. Основні танцювальні рухи центральних областей України.

Танець в житті українського народу.

Соціальні, історичні, економічні та географічні умови життя народу, їх вплив на формування і розвиток українського народного танцю.

Зв'язок українського народного танцю з піснями, звичаями, обрядами, побутом народу. Жанри українського танцю.

Жанри і тематичний поділ українських народних танців.

Жанрове і тематичне розмаїття українських народних танців. Хороводи як один з найдавніших видів народного танцювального мистецтва. Поділ хороводів на тематичні групи. Побутові танці як основа української народної хореографії. Класифікація побутових танців. Сюжетні танці, відтворення у них явищ навколишнього життя і природи. Тематичні групи сюжетних танців.

Значення діяльності В.Верховинця для розвитку української народної хореографії.

В.М. Верховинець як талановитий композитор, хормейстер, педагог із музичних дисциплін, фольклорист, засновник теоретичних засад українського національного танцювального мистецтва.

Вивчення народної хореографії, створення стрункої системи запису фольклорного танцювального матеріалу, розробка методичних основ його опанування та сценічного втілення В. М. Верховинця по праву можна вважати основоположником теоретичних засад українського національного танцювального мистецтва.

Науково-теоретична та творча спадщина В.М. Верховинця, її значення для становлення та розвитку українського народно-сценічного танцю як самостійного виду хореографічного мистецтва.

Книги К.Василенка «Лексика українського народно-сценічного танцю» та «Український танець» (стисла характеристика)

Василенко Ким Юхимович (5.03 1925 – 13.01 2002) – заслужений діяч мистецтв України, доктор мистецтвознавства, професор. Його науково-творчі доробки: 16 монографій, підручники «Лексика українського народно-сценічного танцю», «Український народний танець».

Книга «Лексика українського народно-сценічного танцю (1971, 1990, 1996 рр.) - перша у світовій хореографічній науці спроба проникнення у глибину проблеми, дослідження з морфології руху та його структури - взаємопов'язаних пластичних елементів, їх характерних ознак та різноманітного використання у різних жанрах та видах українського танцю.

У підручнику «Український танець» (1997р.) дано обґрунтування та тлумачення низки проблемних питань теорії, методики хореографічної педагогіки, практики, пов'язаних із шляхами розвитку українського народного хореографічного мистецтва, та його основи - лексики.

Стильові особливості українських народних танців та їх районування.

Районування українського народного танцю: Центральна Україна, Західний регіон, Полісся та Волинь, Поділля, Слобожанщина, Південна Україна. Вплив географічного положення, характеру праці, побутових умов та соціально-економічних факторів, культурних взаємозв'язків суміжних районів на стильові особливості.

Українські побутові танці. Тематика, лексика, композиція, музика.

Побутові танці, їх місце, у житті й побуті українського народу. Виконання на сімейних та масових святах, гуляннях. Танець як невід'ємна частка багатьох ритуалів, звичаїв. Відображення менталітету українців - героїзм, волелюбність, оптимізм та ін.

Особливість українського побутового танцю життєдайність, емоційність та колективний характер виконання, бурхливий темперамент.

Розподіл побутових танців відповідно до стилістики на три групи. Перша — метелиці, гопаки, козачки; друга — коломийки, гуцулки, верховини; третя — польки та кадрилі.

Танець як мистецтво в часі і просторі.

«Танець» (з нім. «танц») як особливий вид художньої діяльності. Танцювальні рухи. Танець як мистецтво в часі і просторі. Час як тривалість звучання музики та, відповідно, тривалість танцю. Простір як площа, на якій проходить танцювальна дія.

Види мистецтв:

1. статичні – скульптура, архітектура, живопис, графіка, орнамент.
2. часові – музика, поезія, кіно, телебачення.
3. в часі та просторі – пантоміма, цирк, театр, балет, народний танець.

Хореографічне мистецтво та його різновиди.

Види хореографічного мистецтва:

- класичний танець;
- народний танець (фольклорний, народно-сценічний, характерний);
- історико-побутовий;
- бальний танець;
- сучасний танець.

Етюд як основа балетмейстерської майстерності

Етюд (з фран.) – «вправа». Завдання етюдної роботи. Постановка етюдів. Сюжетні етюди. Вимоги до етюдної роботи. Ділення етюдів на теми.

Хоровод як один із найдавніших видів хореографічного мистецтва.

Хоровод - один з основних видів народного танцювального мистецтва розподіляється за тематикою: хороводи на побутову тематику, хороводи в яких оспівується природа.

Орнаментальні та ігрові хороводи. Лексика характеризується простотою. Особливості композиційної побудови визначаються тематикою. За темами хороводи поділяються: хороводи, в яких відтворюються явища; побутові, обрядові, та хороводи в яких, відтворюються трудові процеси.

Робота балетмейстера з музичним матеріалом.

Принципи роботи балетмейстера з музичним матеріалом:

- створення хореографічного твору на готовий музичний твір. Врахування його особливостей при хореографічному втіленні;
- написання музики композитором відповідно до сценарно-композиційного плану, підготовленого хореографом. Тісна співпраця балетмейстера і композитора;
- підбір фрагментів музичних творів відповідно до задуму балетмейстера.

Книга А.Я Ваганової «Основи класичного танцю».

Внесок методики А.Я Ваганової «Основи класичного танцю» в теорію та практику класичного балету. Форми класичного танцю. Основні поняття класичного танцю. Група *battements* та група *ronds de jambs*. Позиції рук та їх роль в екзерсисі. Пози класичного танцю. Зв'язуючі та допоміжні рухи. Стрибки та оберти. Спрямування системи Ваганової на розвиток технічності та виразності виконання. Продуманість навчального процесу, стійка постановка тулубу, правильна постановка та вільне володіння руками, свідоме засвоєння кожного руху, розуміння прийомів розвитку координації рухів, поступове ускладнення екзерсису. Значення методу Ваганової для розвитку жіночого та чоловічого танцю.

Ехерсіс класичного танцю та його структура.

Зміст терміну *exercice* (екзерсис). Мета і завдання екзерсису в класичному танці. Комплекс рухів, вправ біля станка і на середині залу, спрямованих на удосконалення техніки виконання. Структура екзерсису.

Мета і завдання екзерсису біля станка і на середині залу. Дотримання основних вимог і реалізація принципів класичного танцю. Розвиток сили ніг, дотягнутості, виворотності, танцювального кроку *plié*, формування навичок координації, виховання апломбу. Відпрацювання всіх проміжних етапів.

Adagio як самостійна частина уроку. Різноманітність використання рухів в *adagio*. *Allegro* (стрибки) як завершальна частина уроку. Техніка стрибків та особливості виконавських прийомів. Елевація та баллон як стрибкові прийоми.

Злиті вправи на середині залу в класичному танці.

Temps lié як загальноприйнята усталена хореографічна комбінація в школі класичного танцю. Рухи які входять до складу *temps lié*. Різноманітність форм *temps lié*. Партерні та стрибкові *temps lié*. Послідовність вивчення та поступовість технічного ускладнення комбінації *temps lié*. Значення злитого (кантиленного) характеру виконання *temps lié* для розвитку координації. Значення *temps lié* для виховання виразності виконання.

Походження та розвиток народного хореографічного мистецтва.

Загальні питання походження і розвитку народного хореографічного мистецтва. Народні танці як складова народних обрядів і свят. Залежність танцю від трудової діяльності людини.

Вплив географічних, історичних та соціальних умов на розвиток народного хореографічного мистецтва.

Використання в танцях музичних інструментів, побутових аксесуарів(рушники, хустки, пляшки, віяла, шаблі і т.ін.). Вплив на манеру і характер виконання танців національного одягу.

Структура екзерсису в народно-сценічному танці.

Послідовність вправ біля станка. Основні принципи послідовності вправ біля станка: від простих рухів до складних; контрастне чергування рухів – повільних і швидких, дрібних,

гострих і широких, рухів на присідання з рухами на витягнутих ногах. Мінімальне використання вправ і рухів, які повторюють екзерсис класичного танцю. Загальна характеристика тренувальних вправ біля станка.

Побудова вправ і комбінацій біля станка відповідно до хореографічного матеріалу, який вивчається на середині залу, з метою засвоєння технічно складних рухів і вироблення більш впевненої манери їх виконання на середині зали.

Специфічні особливості танців Прибалтики.

Литовський танець.

За своїм характером литовські танці спокійні або стримано пошквалнені. Їм властива простота і безпосередність. З початку до кінця танець виповнюється або плавно, або весело, жваво, без різких змін ритму. Відмінна риса литовських танців – продуманість побудови, складність композиції, різноманітність і багатство фігур. Саме в малюнках танців особливо позначилася творча фантазія литовського народу. До цього треба додати, що всі рухи і перестроювання в танці точно встановлені, ніяка імпровізація не допускається.

Походження танців в литовській народній хореографії пов'язане з різними моментами сільськогосподарських робіт, з працею і побутом литовського народу. Традиційні литовські танці: «Ругучай» (колоски), «Малунелис» (млин), «Кубілас» (кадушка, бочка), «Кальв'ялис» (коваль), «Шяучус» (шевчик, чоботар), «Шустас» (шумні веселощі), «Суктинис» (кружляти), «Садуте» (весільний танець).

Латвійський танець.

Найбільш давнього походження - ігри та танці, що виконувалися на святах на честь зустрічі або провідів зими, весни, літа. Латиські народні танці діляться на парні та групові. Парні танцюють по колу проти годинникової стрілки. У групових танцях виконавці також стоять парами. Найчастіше бере участь в них чотири або вісім пар, в деяких – три пари. Музичний розмір танцю: 2/4, 4/4, 3/4, 6/8. Основні рухи танцю не складні: простий крок, біг, підскок, галоп, полька та ін.

Рухи вальсу для латиської хореографії не характерні, навіть в танцях на 3/4 з поворотом виконується не вальс, а легкий біг або крок з підскоком. Навпаки, фігури латиських народних танців складні, саме в них полягає краса танцю. За характером виконання латиські танці зазвичай спокійні, без різких рухів, без контрастних, переходів або зміни ритмів. Найбільш відомі танці: «Гатвес-Дея» (алея), «Ачкупс», «Цімду Паріс» (пара рукавиць), «Руцавіетіс».

Естонський танець.

За характером виконання естонські танці іноді стримані, іноді більш жваві, але завжди спокійні. В рухах позначається зібраність, властива національному характеру естонського народу.

В естонському селі до останнього часу зберігся старовинний звичай: іграми й танцями відзначати закінчення сільськогосподарських робіт. Танці були також необхідною приналежністю естонського весілля. Старовинні танці були масовими або парно-масовими, виконувались найчастіше по колу.

Порядок фігур у танці і руху кожної фігури точно встановлені, ніякої імпровізації не допускається, пара за парою рухається зазвичай по колу проти годинникової стрілки.

- Традиційні естонські танці: «Йоксу-полька» – живий, веселий, легкий парний танець, заснований на підскоках, поворотах з підскоками і легкого бігу, що показує сама назва танцю, що походить від слова «йокс» - біг, «Инглизка» (танець кадрилиного плану), «Пулгата-танц» (чоловічий масовий танець з палками), «Ямая лабаялг» («Ямая» – назва місцевості, «лабаялг» – ступня) – парний танець, виконується спокійно і повільно. Сучасні популярні народні танці: «Сінокос», «Льон», «Сільська полька», «Гойдалки кличуть».

Елементи віртуозної техніки чоловічого та жіночого танцю.

Рухи віртуозної техніки: присядки, стрибки, оберти. Місце та значення вправ віртуозної техніки на заняттях з народно-сценічного танцю. Професійні фізичні здібності (стрибок, координація, гнучкість) та методика виконання вправ віртуозної техніки.

Драматургія в хореографічному творі.

Драматургія – (від грецької – «драма») означає «дія».

Експозиція – знайомство глядачів з дійовими особами, їх характерами, місцем та часом дії.

Зав'язка – це частина танцю, де між дійовими особами визначаються їхні взаємовідносини, персонажі вступають в дію, визначається конфлікт.

Розвиток дії – поступове наростання, напруження дії, виникнення ряду взаємовідносин, які призводять до найвищого напруження.

Кульмінація – найвища точка розвитку дії, найвище напруження дії танцю, де повністю розкривається його тема та ідея.

Розв'язка – це завершення дії, розв'язання конфлікту.

Чинники, які впливають на формування танцювального мистецтва різних народів.

Формування танцювального мистецтва прямо пов'язане з таким чинниками:

- трудова діяльність людини.
- суспільний устрій;
- кліматичні, географічні умови.

Ці чинники формують особистість нації, її менталітет, який проявляється, зокрема, у народній творчості, в тому числі й у народному танці. Відповідно у кожного народу формуються свої танцювальні традиції.

Крім того, неабияке значення у формуванні танцювального мистецтва має й суспільний устрій країни, поширені вірування, катаклізми, такі як війна, епідемія тощо. У наш час розвиток хореографічного мистецтва вже не є довільним і спонтанним – він багато в чому залежить і від діяльності хореографів, балетмейстерів, основне завдання яких – зберегти і розвинути це древнє і вічно юне мистецтво.

Видатні балетмейстери української народної хореографії, їх творчі доробки.

Українські балетмейстери зробили вагомий внесок у розвиток народної хореографії. Насамперед, це такі митці як М. Соболев, В. Верховинець, В. Авраменко, П. Вірський, В. Вронський, М. Болотов, Л. Калінін, В. Михайлов, Ю. Кузьменко, О. Бердовський, П. Григор'єв, Я. Чуперчук, В. Петрик, К. Балог, Д. Ластівка, А. Кривохижа, М. Вантух, Г. Клоков, Н. Уварова, О. Гомон та інші.

Основні вимоги до виконання стрибків в класичному танці, їх класифікації.

Стрибки як основна частина уроку класичного танцю. Виконавські прийоми стрибків. Основні завдання системи виконання стрибків, їх класифікація. Стрибкові рухи, техніка, опанування знань на уроці класичного танцю.

Характеристика сценічних форм народного танцю.

Перша група:

- народний танець.

Друга група:

- характерний танець (франц. – *danse caracteristique*) як один з виразних засобів балетного театру, різновид сценічного танцю.

Постановка ніг, рук, корпусу і голови.

Постановка ніг. Крокування як один з елементів танцювальної азбуки.

Вивчення позицій ніг біля станка (I, II позиції). Прийоми вивчення. Положення ступні на підлозі, дотягнутість колінних суглобів.

Поняття опорної та працюючої ноги.

Положення корпусу: рівність, підтягнутість спини і тазостегнового пояса. Розкритість та свобода плечей.

Послідовність у вивченні позицій (I, II, III, V, IV).

Положення кистей рук.

Підготовче положення та позиції рук. Поєднання позицій рук. Поступовість в їх опануванні.

Положення, повороти, нахили голови. Переведення голови з одного положення в інше.

Пози класичного танцю.

Поза як основна "мовна одиниця" класичного танцю. Положення epaulement. Великі та малі пози. Маленькі пози effacée, croisée; I - III arabesques. Провідна роль голови та погляду в позах.

Виконання елементів екзерсису в позах. Поступове введення поз у вправи екзерсису, їх використання при складанні комбінацій. Поєднання в одній комбінації рухів, що виконуються en face і в позах. Ускладнення координації, її розвиток у процесі опанування вправами.

Координація та її роль в процесі опанування класичним танцем.

Координація як неодмінна умова оволодіння школою класичного танцю. Поступовість в опануванні координацією, необхідність їх свідомого відпрацювання та засвоєння. Спадкоємність координаційних прийомів, їх подальший розвиток та ускладнення.

Особистість балетмейстера та його професійна діяльність.

Залежність ефективності постановки хореографічного твору від особистості балетмейстера: наявність відповідних здібностей; характер і темперамент; емоційні та інтелектуальні особливості, високий ступінь культури.

Творча уява й асоціативне мислення – значима професійна якість хореографа.

Рух як одиниця мислення балетмейстера. Сутність творчого бачення балетмейстера.

Композиційні та режисерські здібності балетмейстера.

Своєрідність малюнків у хороводах.

Хореографічні малюнки танцю:

- кругові, півкола, лінійні (горизонтальні та вертикальні);
- ворітця (горизонтальні, вертикальні, кругові, комбіновані);
- хрестовина (багатолінійні, хрестовини-ворітця, хрестовини з кругами, комбіновані хрестовини-зірочки тощо);
- діагоналі (прості та багатолінійні);
- каре – горизонтальні, діагональні та інші;
- еліпси.

Логіка побудови малюнку. Поняття хореографічної фігури. Логіка об'єднання малюнків у фігури. Типи композиційних малюнків і фігур у хороводах.

Хореографічна лексика хороводів. Залежність лексики та малюнку танцю від музичного супроводу.

Використання реквізиту в хороводах і його вплив на хореографічний малюнок.

Специфіка роботи балетмейстера.

Види балетмейстерської діяльності: балетмейстер-творець, балетмейстер-постановник, балетмейстер-репетитор.

Багатогранність творчої діяльності балетмейстера-постановника.

Сфери діяльності балетмейстера: ансамблі танцю; ансамблі пісні і танцю; музично-драматичний театр; балет на льоду; художня гімнастика; зведені концерти; шоу-програми.

Видатні балетмейстери ансамблів народного танцю

Різноманітність форм у народно-сценічній хореографії.

Форма як спосіб (метод) викладення хореографічного матеріалу.

Малі форми (соло, дует, тріо, квартет) та великі (масові) форми (сюїта, хореографічна картина; сценічні форми – хореографічний спектакль, концертна програма).

Основні жанри у народно-сценічній хореографії.

Визначення жанру як виду творів у будь-якому мистецтві, що характеризується певними сюжетними та стилістичними ознаками.

Основні жанри хореографічного мистецтва – ліричний, комедійний, трагедійний, драматичний, епічний і сатиричний.

Жанри української народно-сценічної хореографії: хороводи, сюжетні і побутові танці.

Загальні і своєрідні риси екзерсисів класичного і народно-сценічного танців.

Послідовне виконання вправ біля станка розвивають певні групи м'язів, які недостатньо навантажені у вправах класичного екзерсису; сприяють систематичному удосконаленню техніки виконання рухів різних народів світу; виробляють ритмічну чіткість рухів, силу та легкість виконання вправ, стрункість корпусу, відточеності поз, гнучкість спини та координації всіх частин тіла.

Дати визначення танцю «Козачок».

Цей танець – один з кращих зразків народної танцювальної спадщини. «Козачок» характеризує молодецьку вдачу, завзяття і невичерпний оптимізм юнака-запорожця. Виконується в швидкому і дуже швидкому темпі. Танцювальні рухи потребують від виконавця витонченої техніки. Живе сплетіння рухів у різноманітних фігурах утворює вишуканий хореографічний малюнок.

Дослідники української народно-сценічної хореографії та їх роль у розвитку українського народного танцю.

Дослідники національного хореографічного мистецтва. Український танець у художній літературі. Значення науково-дослідних праць з української хореографії для розробки теорії і практики викладання спеціальних дисциплін.

Походження танцю «Полька» (дати визначення)

Це – старовинний чеський народний танець. Назва «полька» походить від чеського слова «пулька» – напівкрок, половина. Музичний розмір 2/4. Темп її помірно швидкий або швидкий. Виконується танець парами по колу.

Уклін в українському танці. Навести приклади

Уклін та його види. Значення уклону в танці. Приклади українського танцювального уклону.

Розкрити поняття «сучасний танець»

Поняття «сучасний танець», як вид хореографічного мистецтва його в залежності від контексту.

Нові напрямки театрального танцю, що розвинулися в Європі та США протягом ХХ ст.: танець модерн, джаз танець, танець постмодерн, танець контемпорарі.

Популярні стилі побутового, вуличного та естрадного танців, що з'являються в глобальному культурному просторі (здебільшого в молодіжному середовищі) останніх десятиліть: диско, танець хіп-хоп, брейк-данс, джаз-фанк та безліч інших стилів.

Методології сучасного театрального танцю

В процесі розвитку сучасних напрямків театрального танцю були розроблені методології, що стосуються:

- а) техніки виконання тілесних рухів (техніка Р. Лабана);
- б) танцю модерн (техніка М. Грехем, техніка Д. Хамфрі - Х. Лімона);
- в) танцю постмодерн та контемпорарі (техніки релізу, контактна імпровізація);

г) методів композицій хореографічних творів («Хори рухів» Р. Лабана, теорія композиції Д. Хамфрі, метод композиції М. Каннінгема, метод композиції У. Форсайта, метод композиції Т. Браун, «метод композиції реального часу» Ж. Фіадейро).

Жанрові різновиди сучасної хореографії

Сучасний танець як синтез різноманітних технічних прийомів. Різновиди сучасного танцю, їх класифікація.

Застосування в сучасній хореографії технічних прийомів із споріднених танцювальних напрямів (класичного, народно-сценічного, бального тощо). Пошуки нової танцювальної мови.

Вплив соціокультурних чинників на розвиток і становлення сучасного хореографічного мистецтва. Основні жанрові різновиди сучасної хореографії: танець модерн, джаз танець, танець джаз-модерн, contemporary, популярні танцювальні стилі (масові джазові танці, степ, хіп-хоп, диско, брейк тощо).

Розкрити поняття «танцювальний перформанс».

Танцювальний перформанс як одна з форм втілення мистецького задуму в напрямках «танцю постмодерн» та «контемпорарі». Перформанс як результат поєднання способів взаємодії з глядачем, що існують в різних видах мистецтв, в основному в образотворчому, музичному та театральному.

Перші кроки у становленні цього напрямку були зроблені американським постановником М. Каннінгемом. Використовуючи в процесі композиції «процедури випадковості», М. Каннінгем позбавив сценічний твір змісту, який розвивався б лінійно. Це змінило необхідний ступінь активності сприймання видовища глядачем.

Важливим для танцювального перформансу є також зміна формату театального простору. Цим простором стає будь-яке місце, де може відбутися контакт між виконавцем та глядачем: традиційне театральне приміщення, виставковий зал музею або галереї, ділянка парку або алеї, міська вулиця або площа тощо.

Зміст танцювального перформансу, у порівнянні з традиційним театральним видовищем, його залежність від особистості глядача. Цей зміст не є попередньо заданим і формується кожним глядачем в процесі сприймання та рефлексії.

Основні технічні прийоми джаз танцю, які використовуються у модерн-джаз танці.

Використання в танці пози колапсу, активне пересування виконавця у просторі як по горизонталі так і по вертикалі, ізольовані рухи різних частин тіла, використання ритмічно-складних та синкопованих рухів, поліритмія танцю, комбінування та взаємопроникнення музики та танцю.

Позиції ніг в модерн-джаз танці.

Позиції у модерн-джаз танці: паралельні, аут та інші позиції. Паралельні стопи одна одній. Аут позиції їх подібність до позицій класичного танцю. В інших позиціях п'яти спрямовані на зовні, пальці всередину. I, II, III, IV, V (практично, не використовується), IV твістова позиція та спіральна.

Позиції та положення рук у модерн-джаз танці

Подібність позицій рук у джаз-модерн і класичному танці.

Положення рук:

«А» (І-ша закрита позиція) руки зігнуті в ліктях і долоні знаходяться на рівні грудної клітини;

«Б» (І-ша скорочена позиція) руки зігнуті в ліктях які опущені донизу, кисті біля плечей;

«V» положення - руки витягнуті і трохи розведені вбік вниз, вперед або вгору;

«L» положення – руки витягнуті в ліктях, одна в III позиції інша в II позиції;

Положення кисті:

«Flex» - скорочена кисть, тобто долонь перпендикулярно до передпліччя;

«Jazz-hend» - пальці напружені і розведені на максимальну відстань один від одного, пальці витягнуті, долонь – продовження руки, пальці зжаті в кулак.

Основні технічні прийоми модерн-танцю які використовуються у модерн-джаз танці. Методика виконання contraction та release в модерн-джаз танці.

В танці модерн все тіло танцівника приймає участь в русі, тобто хребет – основа в модерн-джаз танці. Робота над рухливістю хребта - основа багатьох систем танцю модерн. Так, наприклад, в техніці М.Грехем основою руху є contraction та release.

Зв'язок термінів пов'язані з положенням торса. Contraction – це стиснення, скорочення. Release – це протилежне поняття, тобто розширення. Рухи виконуються в центрі тіла (поперекова частина) без участі верхньої частини хребта (плечей).

Вправи для хребта у модерн-джаз танці.

В положенні стоячи – усі види вправ для хребта. Види рухів: нахили торсу; вигини торсу; спіралі; body roll ("хвиля"); contraction, release, high release;

tilt, lay out. В положенні сидячи - нахили торсу; вигини торсу; спіралі; contraction, release, high release. В положенні «на четвереньках» - вигини торсу; contraction, release. В положенні лежачи - вигини торсу; спіралі.

Засоби розвитку технічних можливостей танцівника.

Розвиток виворотності ніг зміцнення всіх груп м'язів. Вправи для вироблення правильного витягнутого положення стопи та стегон. Виконання вправ для розвитку тазостегнового суглоба. Розвиток танцювального кроку. Виконання вправ для зміцнення м'язів ніг.

Витривалість. Розвиток витривалості м'язової діяльності. Оцінювання витривалості. Розминка як необхідна, важлива складова заняття, підготовка м'язового апарату танцівника до сприйняття та виконання гімнастичних прийомів. Методична послідовність виконання вправ: розігрів: шийного відділу, верхніх кінцівок, плечового поясу, тулубу, тазостегнових суглобів, нижніх кінцівок; підготовчі вправи для розвитку сили, рухомості хребта, стрибучості; виконання технічних завдань із різноманітним образним та інтонаційним забарвленням. Значення гімнастичної розминки в підготовці м'язового апарату танцівника. Вивчення вправ, що готують м'язовий апарат для виконання гімнастичних прийомів. Вправи на розвиток сили, їх функціональне призначення: допомога танцівнику утримувати своє тіло за рахунок різних груп м'язів в заданому положенні при виконанні складних віртуозних прийомів.

Вправи для розвитку гнучкості хребта.

Вся рухова діяльність людини зумовлена будовою та властивостями його тулуба, багатогранність якого забезпечена різноманітністю рухів при переміщенні тулуба людини у просторі.

Здатність людини виконувати рухи з максимальною амплітудою звичайно називають гнучкістю, що є властивістю людини змінювати форму тулуба та його окремих частин залежно від рухових завдань.

Вправи:

для виправлення сідлоподібного попереку та закріплення м'язів черевного пресу:

- лягти на спину, розгорнути ноги внутрішнім боком назовні (виворітно); повільно піднімати то одну, то другу або обидві ноги вгору, витягуючи ступні або скорочуючи їх в першій позиції.

на розтягування задніх зв'язок нижнього грудного та поперекового відділу хребта (розтягування м'язів і зв'язок спини, особливо попереку):

- лягти на підлогу, витягнути ноги вперед, тулуб прямий, руки вздовж тулуба; швидко нахилити тулуб вниз, взявши руками ступні, притулитись грудною клітиною до ніг, виправивши хребет; повільно підняти тулуб.

сісти на підлогу, витягнути ноги, розкрити «циркулем» в боки; нахилити тулуб вниз, руки витягнути вперед, зафіксувати це положення.

для розвитку гнучкості в поперековому відділі хребта:

- лягти на живіт, опираючись долонями об підлогу, повністю випрямити прогин в спині та попереку; під час прогинання над підлогою має бути тільки верхня частина живота;

- сидючи на підлозі, витягнути руки назад, ноги прямі і витягнуті вперед; підняти стегна над підлогою, утримуючи вагу тулуба на руках і ногах.

для розвитку гнучкості верхнього поперекового та грудного відділу хребта (виконується з партнером):

- лягти на живіт обличчям вниз; ноги прямі, руки зігнуті у ліктях, лікті направлені в боки, кисті рук на потилиці; партнер, який знаходиться позаду, взявши руками лікті, піднімає верхню частину тулуба партнера вгору; потім повертає у висхідне положення; дія партнера контролюється.

Вправи для збільшення гнучкості хребта, укріплення м'язів спини, тазу, стегон:

- сісти на підлогу, тулуб прямий, ноги витягнуті вперед, руки розташовані на поверхні біля стегон; повільно підняти ноги і перевести за голову; руки прямі, витягнуті вперед; ступні витягнутим підйомом торкаються до підлоги;

- сісти на підлогу, ноги прямі, руки вздовж тулуба; підняти ноги вгору до вертикального положення і, підтримуючи тулуб позаду руками, виконати стійку на плечах; повільно опустити ноги, зігнувши в колінах, на лоб; зафіксувати 5–10 сек.; опустити ноги праворуч біля голови, потім ліворуч від голови; опустити ноги з двох боків від голови і торкнутись колінами підлоги; повернутись у висхідне положення.

Елементи акробатики в хореографії.

Використання технічно ускладнених рухів. Поєднання танцювальних па з елементами акробатики. Співвідношення технічного ускладнення руху з невимушеністю, безпосередністю та простотою виконання. Координація сили і темпів вміння користуватися стійкістю корпусу та балансом. Групові гімнастичні вправи. Методична послідовність вивчення та виконання. Складання та виконання навчальних поєднань з використанням групових контактних вправ.

Акробатичні вправи - один із засобів вдосконалення фізичних і вольових якостей людини. Вони сприяють розвитку сили, спритності, гнучкості, розвитку реакції. Особливу цінність представляють обертальні рухи, які добре розвивають вестибулярний апарат та покращують навички орієнтації в просторі. *Переكاتи* - вправи, що характеризуються обертальним рухом тіла з послідовним торканням опори без перевертання через голову. Вони виконуються вперед, назад і в сторони; у угрупованні, зігнувшись і прогнувшись.

Перевороты - обертальні рухи тіла з повним перевертанням і проміжною опорою. Ця група включає наступні різновиди. *Нанівперевороты* - неповні обертання. Вони виконуються стрибком з однієї частини тіла на іншу вперед і назад з обов'язковою фазою польоту. Вони можуть служити вправами, які дають змогу набути навиків при вивченні відповідних переворотів. *Сальто* - це вільні (безопорні) обертання в повітрі вперед, назад або убік з повним перевертанням через голову. Деякі фази сальто виконуються поворотами, тобто з одночасним обертанням відносно двох осей: поперечною та подовжною.

Поняття «хореографічний малюнок».

Малюнок танцю як елемент композиції в хореографії. Малюнок як розміщення, ракурс і напрям (переміщення) дійових осіб на площині сцени.

Основні малюнки, що використовуються в хореографії. Коло – найбільш повторюваний в танцях мотив. Лінійні малюнки. Можливості розвитку лінійних та колових мотивів за рахунок темпу, перебування, положення в просторі сцени.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фахове вступне випробування при вступі на освітній рівень «Бакалавр» на II курс оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Бали	Оцінка	Критерії
185-200	Відмінно	вступник: - виявив глибокі знання програмного обсягу навчальних дисциплін; - чітко володіє понятійним апаратом, фаховою термінологією; - розгорнуто і обґрунтовано демонструє методику виконання вправ з фахових дисциплін;
170-184	Добре	вступник: - виявив достатні знання програмного обсягу навчальних дисциплін; - володіє фаховою термінологією в необхідних межах; - розуміється на методиці виконання фахових дисциплін, демонструє окремі рухи; - при відмінній відповіді на одне запитання задовільно відповів на друге; обґрунтовано демонструє методику виконання вправ з фахових дисциплін; технічно вправно виконує хореографічний етюд;
151-169	Задовільно	вступник: - поверхнево володіє фаховою термінологією - недостатньо обґрунтовано відповідає на питання методики виконання фахових дисциплін, неякісно виконує рухи, передбачені програмою; - при достатній відповіді на одне запитання задовільно відповів на друге; - достатньо впевнено демонструє хореографічний етюд.
124-150	Достатньо задовільно	вступник: - виявив недоліки у знаннях, розкритті змісту понять; - вибірково володіє термінологією - питання методики викладає з порушенням логіки подання матеріалу; не здатний продемонструвати рухи, передбачені програмою; - посередньо відповів на обидва запитання; - не достатньо володіє навичками виконання хореографічних рухів.
100-123	Незадовільно	вступник: - не володіє термінологією - не розуміється на методиці виконання - не володіє загальними поняттями і знаннями і вміннями з обраного фаху.

Рекомендована література

1. Балет. Энциклопедия. - М.: Советская энциклопедия, 1981.
2. Бежар Морис. Мгновение в жизни другого./ Бежар Морис. -М.:Искусство, 1994.
3. Боримська Г. Самоцвіти українського танцю. К.: Мистецтво, 1974.
4. Боттомер П.Уроки танца. / Пол Боттомер. Пер.с англ. К.Молькова. – М.: Эксмо, 2004. – 254 с.
5. Ваганова А. Основы классического танца. Л. - М.: Искусство, 1999.
6. Василенко К. Лексика українського народно-сценічного танцю. К.: Мистецтво, 1971 (I вид.); 1990 (II вид.); 1996 (III вид.)
7. Василенко К. Композиція українського народно-сценічного танцю. К., 1983.
8. Васильєва Е. Танец. / Васильєва Е. -М.:Искусство, 1968.
9. Верховинець В. Теорія українського народного танцю К.: Музична Україна, 1968. – 152 с.
10. Голдрич О. Хореографія : Посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю — Львів: Край, 2003. - 160 с.
11. Гуменюк А. Українські народні танці. К.: Видавництво академії наук Української РСР, 1962. – 360 с.
12. Журавльова А. В Теорія та методика викладання популярних танцювальних стилів: навчальний посібник / . – Київ : КНУКіМ, 2017. – 181 с.
13. Зайцев Е. Основы народно-сценічного танцю. Вінниця, 2007.
14. Захаров Р. Сочинение танца. -М.: Искусство, 1983.
15. Захаров Р. Записки балетмейстера. М.: «Искусство», 1976. – 351с.
16. Зихлинская Л.Р. Первые шаги. Примеры уроков для молодых педагогов профессиональных хореографических училищ: практ. пособие по методике преподавания классического танца в мл. классах (первый год обучения) / Л. Р. Зихлинская, В. П. Мей. – К.: ЛОГОС, 2003. – 360 с.
17. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народного танцю. Перший рік навчання. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. – С. 376.
18. Зубатов С.Л. Методика викладання українського народного танцю. Другий рік навчання. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. – С. 416.
19. Колесниченко Ю.В. Инструменты хореографа. Терминология хореографии. К.: Кафедра, 2012.-660 с.
20. Костровицкая В., Писарев А. Школа классического танца. Л.: Искусство, 2000.
21. Кривохижа А. Гармонія танцю: навчально-методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів: РВЦ КДПУ ім. Винниченка, 2006. – 100с.
22. Литвиненко В.А. Зразки народної хореографії: підручник. К: Альтпрес, 2007. – 468 с.
23. Никитин В.Ю.Модерн – джаз танец. Начало обучения. / В.Ю.Никитин. – М., 2001.
24. Никитин В.Ю.Модерн – джаз танец. Продолжение обучения. / В.Ю.Никитин. – М., 2001.
25. Никитин В.Ю.Модерн – джаз танец. Этапы развития. Метод. Техника. / В.Ю. Никитин. – М.: \ ИД «Один из лучших», 2004. – 414с.. / В.Ю.Никитин. – М., 2001.
26. Пасютинская В. Волшебный мир танца. М.: Просвещение, 1986.
27. Популярная энциклопедия искусств. Музыка, танцы, балет, кинематограф. / Авт. Состав. Н.Данисевич, П.Каменец-Подольский, Д.Шевченко. – СПб.: «Диля», 2001. – 544с.
28. Рехвіашвілі А.Ю. Мистецтво балетмейстера. / Рехвіашвілі А.Ю., - К.,2008
29. Смирнов И. Искусство балетмейстера. М.: Просвещение, 1986.
30. Сучасний танець. Основи теорії і практики: навч. посіб. / О. О. Бігус, О. О. Маншилін, Д. О. Кондратюк, Л. В. Мова, А. В. Журавльова, І. І. Герц, Н. П. Донченко, Н. П. Батєєва – Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. – 264 с. (с. 178-234)
31. Тарасов Н.И. Классический танец. Школа мужского исполнительства. / Н.И.Тарасов. – СПб.: Лань, 2005. – 496с.
32. Телегин А.А. Танцуем джайв, рок-н-ролл, чечетку. Самоучитель модных танцев. /

- А.А.Телегин. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. – 320с.
33. Теорія і практика викладання фахових дисциплін: зб. наук.-метод. праць кафедри народної хореографії КНУКіМ. К.:ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост – Прим», 2014. – 216с.
34. Ткаченко Т.С. Народный танец. М.: Искусство, 1967. – 792 с.
35. Шевченко В.Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії: Навчально-методичний посібник. К.: ДАКККіМ, 2006. – 184с.
36. Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. К.: Альтерпрес, 2005.